

Η

ΑΡΧΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

5ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της την 22^η Απριλίου 2019 με την εξής σύνθεση:
Αννα Χριστοδουλάκου Πρόεδρος, Ευαγγελία Μιχολίτση – Εισηγήτρια και
Μιχαήλ Οικονόμου, Μέλη.

Για να εξετάσει την από 22/03/2019 Προδικαστική Προσφυγή με Γενικό
Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) - Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών ΑΕΠΠ
367/2603/2019, της προσφεύγουσας με την επωνυμία «...», που εδρεύει στην
..., ..., νομίμως εκπροσωπούμενης.

Κατά του Δήμου ... (εφεξής «αναθέτουσα αρχή»), νομίμως
εκπροσωπούμενου.

Με την υπό εξέταση Προδικαστική Προσφυγή η προσφεύγουσα
επιδιώκει να ακυρωθεί, άλλως να μεταρρυθμισθεί η προσβαλλόμενη με την
προσφυγή υπ' αριθ. 5- 30/2019 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής του
Δήμου ... με θέμα «Έγκριση του Πρακτικού Ι του ανοικτού ηλεκτρονικού
διαγωνισμού για την προμήθεια λαμπτήρων και ηλεκτρολογικού υλικού ..., ...,
..., ... και ...», κατά το μέρος που αφορά τον αποκλεισμό της από την
συνέχεια του διαγωνισμού και να της επιστραφεί το κατατεθέν παράβολο.

Η συζήτηση άρχισε αφού άκουσε την Εισηγήτρια Ευαγγελία Μιχολίτση

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της κρινόμενης προσφυγής έχει καταβληθεί
e-παράβολο, ύψους ευρώ 740,00 [βλ. α) Παράβολο με ..., β) Επικυρωμένο
αντίγραφο αποδεικτικό ηλεκτρονικής καταβολής την τράπεζα Πειραιώς προς
εξόφληση του ανωτέρω παραβόλου στις 21.03.2019, γ) εκτύπωση από την
ιστοσελίδα της ΓΓΠΣ όπου αναφέρεται το παράβολο ως αυτόματης
δέσμευσης και φέρεται ως «δεσμευμένο»].

Αριθμός απόφασης: 518/2019

2. Επειδή, με την με αριθμό ... διακήρυξη η αναθέτουσα αρχή προκήρυξε ανοικτό δημόσιο ηλεκτρονικό διαγωνισμό για την προμήθεια με τίτλο «ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΛΑΜΠΤΗΡΩΝ & ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ..., ..., ..., ... και ...», προϋπολογισμού ευρώ 147.578,00 ευρώ χωρίς ΦΠΑ και 182.996,72 συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ, με κριτήριο κατακύρωσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής ανά είδος. Το πλήρες κείμενο της διακήρυξης αναρτήθηκε στις 23/11/2018 στο ΚΗΜΔΗΣ (Α.Δ.Α.Μ ...) και στο ΕΣΗΔΗΣ και έλαβε αριθμό Συστήματος .... Στο διαγωνισμό συμμετείχε μεταξύ άλλων η προσφεύγουσα με την με α/α 118906 προσφορά της.

3. Επειδή, με την προσβαλλόμενη με αριθμό 5/30/2019 απόφαση (απόσπασμα 5^{ης} Συνεδρίασης της Οικονομικής Επιτροπής της αναθέτουσας αρχής με ΑΔΑ : ...), η οποία κοινοποιήθηκε μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού (ΕΣΗΔΗΣ) προς όλους τους συμμετέχοντες την 13/3/2019 και εν νέου την 14/3/2019 - μετά από επιστολή έτερου υποψηφίου περί μη επισύναψης αρχείου στο αποσταλέν μήνυμα - εγκρίθηκε το Πρακτικό Ι της ω άνω Επιτροπής διενέργειας του διαγωνισμού για την προμήθεια λαμπτήρων και ηλεκτρολογικού υλικού Δ.Ε. ..., ..., ..., ... και ..., σύμφωνα με το οποίο στο επόμενο στάδιο του διαγωνισμού γίνονται δεκτοί οι κάτωθι συμμετέχοντες: 1..... 2..... 3. ..., 4..... Ως προς την προσφορά της προσφεύγουσας η προσβαλλόμενη πράξη αποφάσισε, υπολαμβάνοντας ότι δεν υποβλήθηκε ο φάκελος με τα απαραίτητα φυσικά έγγραφα (εγγυητική επιστολή συμμετοχής κλπ), σύμφωνα με την παρ. 2.4.2.5. της διακήρυξης του διαγωνισμού την απόρριψη της προσφοράς της και τον αποκλεισμό της από τη συνέχεια του διαγωνισμού.

4. Επειδή η προσφεύγουσα άσκησε την υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή με κατάθεση μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού (ΕΣΗΔΗΣ) την 22/3/2019 και κοινοποίηση με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου προς την ΑΕΠΠ αυθημερόν. Επομένως, έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 4 παρ. 1 περ. γ) και 8 παρ. 4 και 5 του ΠΔ 39/2017 και το άρθρο 361 παρ. 1 περ. γ) του ν. 4412/2016, δοθέντος ότι η προσβαλλόμενη πράξη κοινοποιήθηκε την 13/3/2019, ενώ, περαιτέρω, (η προσφυγή) είναι νομίμως

Αριθμός απόφασης: 518/2019

υπογεγραμμένη, έχοντας κάνει χρήση του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος Ι σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 8 του ΠΔ 39/2017 και της παρ. 2 του άρθρου 362 του Ν. 4412/2016.

5. Επειδή, ο επίδικος διαγωνισμός, ως εκ του αντικειμένου του, της προϋπολογισθείσας δαπάνης και του χρόνου εκκίνησης της διαδικασίας ανάθεσης, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου ΙV του Ν. 4412/2016. Επομένως, νομίμως φέρεται προς εξέταση η υπό κρίση προδικαστική προσφυγή στο 5ο κλιμάκιο της ΑΕΠΠ.

6. Επειδή η Αναθέτουσα Αρχή, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 9 του π.δ 39/2017 κοινοποίησε μέσω της εφαρμογής «επικοινωνία», στις 26/3/2019 την υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή προς όλους τους ενδιαφερόμενους, οι οποίοι ενδεχομένως θίγονται από την αποδοχή της προσφυγής, προκειμένου να λάβουν γνώση, ενώ την ίδια ημέρα την ανήρτησε στην κεντρική σελίδα του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού (ΕΣΗΔΗΣ).

7. Επειδή η προσφεύγουσα θεμελιώνει πρόδηλο έννομο συμφέρον για την άσκηση της υπό εξέταση προσφυγής ως συμμετέχουσα της οποίας η προσφορά έχει αποκλειστεί και συγκεκριμένα δεν αποσφραγίστηκε λόγω μη προσκόμισης έντυπου φακέλου κατά τα προβλεπόμενα στην παρ. 2.4.2.5. της διακήρυξης.

8. Επειδή, περαιτέρω, σε περίπτωση αποδοχής της προδικαστικής προσφυγής, η ΑΕΠΠ ακυρώνει την προσβαλλόμενη πράξη της αναθέτουσας αρχής ή την επίδικη παράλειψή της και αναπέμπει την υπόθεση στην αναθέτουσα αρχή, προκειμένου η τελευταία να προβεί στην οφειλόμενη ενέργεια, συμμορφούμενη προς την απόφαση της ΑΕΠΠ, η οποία δεν έχει εξουσία ούτε να τροποποιήσει την προσβαλλόμενη πράξη ούτε να προβεί η ίδια στην οφειλόμενη ενέργεια, καθ' υποκατάσταση της αναθέτουσας αρχής (βλ. ΕΑ ΣτΕ 54/2018, σκέψη 8 και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Επομένως, το αίτημα της προσφεύγουσας που συντείνει σε μεταρρύθμιση της προσβαλλόμενης πράξης απορρίπτεται ως απαράδεκτο.

9. Επειδή η αναθέτουσα αρχή απέστειλε στην ΑΕΠΠ μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού την 19/4/2019 (και ώρα 13: 54 : 30) τις Απόψεις της επί της προδικαστικής

Αριθμός απόφασης: 518/2019

προσφυγής, ενώ την αυτή ημέρα απέστειλε στην ΑΕΠΠ την από 1/4/2019 επιστολή της αναθέτουσας Αρχής απευθυντά προς τον Πρόεδρο της αρμόδιας Επιτροπής Διενέργειας Διαγωνισμού.

10. Επειδή, η προσφεύγουσα ειδικότερα αναφέρει τα εξής : «Με την ως άνω προσβαλλόμενη απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής του Δήμου Κέρκυρας, η εταιρεία μας αποκλείστηκε από τη συνέχεια του διαγωνισμού διότι δεν υποβλήθηκε φάκελος με τα απαραίτητα φυσικά έγγραφα (εγγυητική επιστολή συμμετοχής κλπ.) σύμφωνα με την παρ. 2.4.2.5 της διακήρυξης του διαγωνισμού.

Ως όμως αποδεικνύεται από το υποβαλλόμενο ως συνημμένο στην παρούσα προσφυγή μας Ιστορικό Αποστολής της ... (ΣΥΝΗΜΜΕΝΟ - 3), ο σφραγισμένος φάκελος με τα απαραίτητα φυσικά έγγραφα και παραλήπτη τον Δήμο ..., παρελήφθη από την εταιρεία μας από τον διανομέα της ... την 15/01/2019 και περί ώρα 15:28. Κατά την ίδια ημερομηνία, και περί ώρα 15:38, ο σφραγισμένος φάκελος της εταιρείας μας παραδόθηκε από τον διανομέα στο Πρακτορείο της ... στη .... Περί ώρα 23:02 της ίδιας ημέρας, έγινε η φόρτωσή του σε μεταφορικό μέσο της ..., και περί ώρα 04:01 της επομένης 16.01.2019 έγινε κλείσιμο από .... Περί ώρα 08:37 της 16.01.2019 αφίχθη στο .... Περί ώρα 11:20 της ίδιας ημέρας δόθηκε προς παράδοση, και τελικά, περί ώρα 13:47 της 16/01/2019, ο σφραγισμένος φάκελος της εταιρείας μας παρελήφθη από τον υπάλληλο του Δήμου .... Εκ του ιστορικού αυτού, αποδεικνύεται ότι η εταιρεία μας, νόμιμα και εμπρόθεσμα, ήτοι εντός της προθεσμίας των τριών (3) εργασίμων ημερών από την ηλεκτρονική υποβολή των στοιχείων και δικαιολογητικών που προβλέπεται από την παρ. 2.4.2.5. της διακήρυξης του διαγωνισμού, - δεδομένου ότι η τεχνική προσφορά και τα δικαιολογητικά συμμετοχής υποβλήθηκαν ηλεκτρονικά από την εταιρεία μας την 14.01.2019, όπως αποδεικνύεται από το συνημμένο με την παρούσα προσφυγή μας σχετικό έγγραφο (ΣΥΝΗΜΜΕΝΟ - 4) -, απέστειλε στον Δήμο ..., ο οποίος και τα παρέλαβε επίσης εμπρόθεσμα (την 16.01.2019 μέσω του υπαλλήλου του κ. ...), τα στοιχεία της ηλεκτρονικής προσφοράς της εταιρείας μας, τα οποία απαιτείται να προσκομισθούν σε πρωτότυπη μορφή.

Ως είναι λοιπόν εύλογο εκ των ανωτέρω, η έκπληξή μας όταν μας κοινοποιήθηκε η υπ' αριθ. 5-30/2019 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής

Αριθμός απόφασης: 518/2019

του Δήμου ...περί αποκλεισμού της εταιρείας μας από τη συνέχεια του διαγωνισμού διότι δεν υποβλήθηκε φάκελος με τα απαραίτητα φυσικά έγγραφα, ήταν μεγάλη και εξαιρετικά δυσάρεστη φυσικά. Αμέσως, επικοινωνήσαμε τηλεφωνικά με τον Δήμο ..., προκειμένου ν' αντιληφθούμε τι ακριβώς συνέβη. Κατόπιν τηλεφωνικής μας επικοινωνίας, και με το ίδιο τον κ. ..., και με έτερο υπάλληλο του Δήμου, αμφότεροι, μας ζήτησαν λίγο χρόνο προκειμένου να ελέγξουν σχετικά, και συγκεκριμένα, όπως μας είπαν, να δουν σε ένα άλλο γραφείο, όπου εναποθέτουν έγγραφα που αφορούν τους διαγωνισμούς. Λίγη ώρα αργότερα λοιπόν, πληροφορηθήκαμε ότι ο φάκελος της εταιρείας μας με την εγγυητική επιστολή συμμετοχής, είχε εναποτεθεί από τον ως άνω υπάλληλο ..., σε ένα άλλο γραφείο. Η δικαιολογία που προέβαλε ο εν λόγω υπάλληλος προς την εταιρία μας, για την εσφαλμένη τοποθέτηση αυτού, με αποτέλεσμα την μη παραλαβή του από την Επιτροπή και τον αποκλεισμό μας από τον διαγωνισμό, ήταν ότι εσφαλμένα θεώρησε ότι αφορά έναν προηγούμενο διαγωνισμό του Δήμου Κέρκυρας στον οποίο συμμετείχε η εταιρεία μας, και συγκεκριμένα τον διαγωνισμό για την «ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΛΑΜΠΤΗΡΩΝ & ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ... ΚΑΙ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ», στα πλαίσια του οποίου μάλιστα η εταιρία μας κατακυρώθηκε στη σχετική σύμβαση μαζί με άλλους πέντε (5) προμηθευτές, δυνάμει της υπ' αριθ. 41-14/06.12.2018 απόφασης της Οικονομικής Επιτροπής του Δήμου .... Μας είπε μάλιστα ότι θα ενημέρωνε σχετικά τον Πρόεδρο της Επιτροπής, ώστε να ευρεθεί κάποια λύση, σχετικά με τον αποκλεισμό της εταιρίας μας ένεκα προφανούς και ομολογημένου λάθους του ως άνω υπαλλήλου του Δήμου ....

Επειδή εκ των αναλυτικώς αναφερομένων ανωτέρω, τα οποία μάλιστα αποδεικνύονται και από τα συνημμένα έγγραφα, αλλά και εκ της ομολογίας του ιδίου του υπαλλήλου του Δήμου ... κ. ..., προκύπτει ότι η εταιρεία μας, νόμιμα και εμπρόθεσμα, απέστειλε στον Δήμο ..., τον φάκελο με τα απαραίτητα φυσικά έγγραφα (εγγυητική επιστολή συμμετοχής κλπ.) σύμφωνα με την παρ. 2.4.2.5 της διακήρυξης του διαγωνισμού, ο οποίος και παρελήφθη επίσης εμπρόθεσμα (16/01/2019) από τον υπάλληλο του Δήμου ... κ. .... Η μη υποβολή δε του φακέλου αυτού στην Οικονομική Επιτροπή του Δήμου ..., οφείλεται σε προφανές και ομολογημένο σφάλμα του υπαλλήλου του Δήμου ... κ. ..., ο οποίος, μολονότι τον παρέλαβε, δεν τον παρέδωσε στην αρμόδια προς

Αριθμός απόφασης: 518/2019

τούτο Επιτροπή, παρά τον εναπόθεσε σε κάποιο γραφείο του Δήμου, θεωρώντας, αυθαίρετα και εσφαλμένα, ότι αφορά άλλο διαγωνισμό, και μάλιστα διαγωνισμό που είχε διενεργηθεί πολύ καιρό πριν.

Επειδή κάθε πράξη ή παράλειψη υπαλλήλου του Δήμου ..., συνιστά πράξη ή παράλειψη του ίδιου του Δήμου, και συνεπώς της Αναθέτουσας Αρχής.

Επειδή, εξάλλου, το υπ' αριθ. ... γραμμάτιο συστάσεως χρηματικής παρακαταθήκης του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων (ΣΥΝΗΜΜΕΝΟ - 5), το οποίο αποδεικνύει την καταβολή από την εταιρεία μας της εγγυητικής, ποσού 2.610,00 ευρώ, υπεβλήθη και ηλεκτρονικά, συνημμένα με την ηλεκτρονική υποβολή της προσφοράς μας.

Επειδή, συνεπώς, η εταιρεία μας πληροί όλες τις προϋποθέσεις για την συμμετοχή της στον εν λόγω διαγωνισμό, ο δε αποκλεισμός της από την συνέχεια του διαγωνισμού, με την υπ' αριθ. 5-30/2019 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής του Δήμου Κέρκυρας, οφείλεται αποκλειστικά και μόνο σε προφανές και ομολογημένο σφάλμα του υπαλλήλου του Δήμου ... κ. ...».

11. Επειδή η αναθέτουσα αρχή στην από 1/4/2019 επιστολή της προς τον Πρόεδρο της αρμόδιας Επιτροπής διενέργειας διαγωνισμού αναφέρει τα κάτωθι : «Σε συνέχεια του 13836/27-03-2019 εγγράφου της Αρχής Προδικαστικών Προσφυγών και προηγούμενης τηλεφωνικής επικοινωνίας μας, όπου σας έγινε προφορική ενημέρωση, με το παρόν έγγραφο σας ενημερώνουμε και εγγράφως σχετικά με τον φάκελο της εταιρείας ..., για την συμμετοχή της στην ανωτέρω αναφερόμενη διαγωνιστική διαδικασία.

Προκειμένου για συμμετοχές σε διαγωνιστικές διαδικασίες, οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς, όπως ενημερώνονται από τις διακηρύξεις, οφείλουν εντός 3 εργασίμων ημερών από την ηλεκτρονική υποβολή των στοιχείων και δικαιολογητικών συμμετοχής να προσκομίσουν στην αναθέτουσα αρχή, σε έντυπη μορφή και σε σφραγισμένο φάκελο με κατάλληλη ένδειξη, τα στοιχεία της ηλεκτρονικής προσφοράς τα οποία απαιτείται να προσκομιστούν σε πρωτότυπη μορφή σύμφωνα με τον ν. 4250/2014.

Στην προκειμένη περίπτωση η εταιρεία ..., απέστειλε ένα φάκελο με την ... και παραλήπτη το τμήμα Προμηθειών Δήμου ..., ο οποίος παρελήφθη στις 16/01/2019.

Αριθμός απόφασης: 518/2019

Ο εν λόγω φάκελος δεν είχε καμία ειδική σήμανση, δηλαδή αναφορά ότι επρόκειτο για την ηλεκτρονική διαγωνιστική διαδικασία με τίτλο «Προμήθεια λαμπτήρων και ηλεκτρολογικού υλικού ..., ..., ..., ... και ...», προκειμένου να παραδοθεί στην αρμόδια επιτροπή, ο δε μεταφορέας δεν είχε λάβει εντολή να κατατεθεί ο φάκελος στο πρωτόκολλο, όπως θα έπρεπε και συνήθως συμβαίνει, για να μπορεί ο συμμετέχων οικονομικός φορέας να μπορεί να πιστοποιήσει το εμπρόθεσμο της υποβολής του φακέλου συμμετοχής.

Καθώς δεν υπήρχε καμία ειδική σήμανση και ο φάκελος είχε αποδέκτη το τμήμα Προμηθειών και όχι το Πρωτόκολλο του Δήμου και την αρμόδια επιτροπή, ανοίχτηκε, ενώ δεν θα έπρεπε, ο φάκελος από υπάλληλο του τμήματος, τον κύριο .... Μέσα υπήρχε μία εγγυητική επιστολή του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων της ανωτέρω αναφερόμενης εταιρείας.

Καθώς την ίδια ακριβώς περίοδο είχε αποσταλεί από το τμήμα Προμηθειών, πρόσκληση στην εταιρεία ..., για να καταθέσει εγγυητική καλής εκτέλεσης για ένα άλλο διαγωνισμό με τίτλο «Προμήθεια λαμπτήρων και ηλεκτρολογικού ... και ...», θεωρήθηκε ότι επρόκειτο για αυτή την εγγυητική και παρέμεινε προσωρινά στον φάκελο, προκειμένου το προσεχές διάστημα να καταχωρηθεί στο αρχείο των εγγυητικών που τηρεί το τμήμα.

Τις προσεχείς ημέρες όταν έγινε αρχειοθέτηση, από το τμήμα Προμηθειών, έγινε αντιληπτό το γεγονός ότι η εν λόγω εγγυητική αφορούσε εγγυητική συμμετοχής για άλλη διαγωνιστική διαδικασία με άλλο ποσό και όχι η εγγυητική καλής εκτέλεσης που αναμενόταν.

Παράλληλα έγινε τηλεφωνική επικοινωνία με την εταιρεία ..., η οποία είχε ήδη ενημερωθεί από την επιτροπή διεξαγωγής διαγωνισμού, ότι δεν είχε παραληφθεί η εγγυητική συμμετοχής, όπου και έγινε ενημέρωση ότι η εγγυητική βρισκόταν στο Τμήμα Προμηθειών και ότι επρόκειτο να αποσταλεί στην Επιτροπή.

Μαζί με το παρόν έγγραφο, σας επισυνάπτουμε τον πρωτότυπο φάκελο μαζί με την σχετική εγγυητική συμμετοχής».

12. Επειδή η αναθέτουσα αρχή με τις απόψεις της ως προς τους λόγους της συγκεκριμένης προσφυγής υποστηρίζει τα εξής «*B. Επί της προσφυγής που κατατέθηκε από τον .... σχετικά με την απόρριψή του από το διαγωνισμό λόγω της μη κατάθεσης φακέλου με φυσικά έγγραφα: Ο φάκελος*

Αριθμός απόφασης: 518/2019

φυσικών εγγράφων που κατατέθηκε στο τμήμα προμηθειών την 16-01-2019, εμπρόθεσμα σύμφωνα με το άρθρο 2.4.2.5 της διακήρυξης του διαγωνισμού δεν ανέγραφε την απαιτούμενη ένδειξη ώστε να δοθεί στην επιτροπή διαγωνισμού. Στο φάκελο υπήρχε η ένδειξη «προς Δήμο ..., ... τμήμα προμηθειών» στον παραλήπτη και μία αναγραφή του αποστολέα με σφραγίδα. Δεν υπήρχαν οι ενδείξεις «φάκελος προσφοράς» και για τον «ανοικτό ηλεκτρονικό διαγωνισμό για την προμήθεια λαμπτήρων και ηλεκτρολογικού υλικού ..., ..., ..., ... Και ...» οι οποίες υπήρχαν στους τέσσερις υπόλοιπους φακέλους προσφορών, ώστε αφενός να παραδοθούν στην επιτροπή και αφετέρου να μην αποσφραγιστούν στην υπηρεσία αλλά από την αρμόδια επιτροπή. Για το λόγο αυτό ο φάκελος αποσφραγίστηκε στην υπηρεσία, το τμήμα προμηθειών της Διεύθυνσης οικονομικών υπηρεσιών του Δήμου ... σύμφωνα με το από 01-04-2019 έγγραφό του, ώστε να εξακριβωθεί το περιεχόμενό του εφόσον αυτό δεν προσδιοριζόταν στο φάκελο. Ο αποσφραγισμένος φάκελος που παραδόθηκε μεταγενέστερα στην επιτροπή αποσφράγισης και αξιολόγησης των προσφορών περιείχε μόνο την εγγυητική επιστολή συμμετοχής στο διαγωνισμό έκδοσης του Ταμείου Παρακαταθηκών και δανείων, υποκατάστημα Θεσσαλονίκης ποσού 2.610 ευρώ με αριθμό ... της .... Η εγγυητική επιστολή συμμετοχής είναι έγκυρη, ωστόσο ο φάκελος δεν περιείχε κανένα από τα έγγραφα και στοιχεία που πρέπει να έχει σύμφωνα με το άρθρο 2.4.2.5 της διακήρυξης του διαγωνισμού, δηλαδή τα πρωτότυπα έγγραφα τα οποία έχουν εκδοθεί από ιδιωτικούς φορείς και δεν φέρουν επικύρωση από δικηγόρο, και τα έγγραφα που φέρουν τη σφραγίδα της Χάγης (Apostille). Στον ηλεκτρονικό φάκελο που κατατέθηκε υπάρχουν πολλά τέτοια έγγραφα (πιστοποιητικά συμμόρφωσης από το φορέα πιστοποίησης ... των προϊόντων του εργοστασίου ..., πιστοποιητικό διασφάλισης ποιότητας ISO 9001:2015 του εργοστασίου ... από το φορέα πιστοποίησης CQC, πιστοποιητικό διασφάλισης ποιότητας ISO 9001:2015 του εργοστασίου ... από το φορέα πιστοποίησης ... και άλλα παρόμοια έγγραφα). Για το λόγο αυτό ο φυσικός φάκελος που κατατέθηκε από τον ... είναι ελλιπής και δεν μπορεί να γίνει δεκτός στο διαγωνισμό εφόσον δεν περιέχει τα έγγραφα που έχουν εκδοθεί από ιδιωτικούς φορείς, δεν φέρουν επικύρωση από δικηγόρο και τα οποία περιλαμβάνονται στην ηλεκτρονική προσφορά . Έτσι η προσφορά του

Αριθμός απόφασης: 518/2019

[...] ... δεν μπορεί να γίνει δεκτή στο επόμενο στάδιο του διαγωνισμού, την αποσφράγιση και την αξιολόγηση των οικονομικών προσφορών».

13. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 18 του Ν.4412/2016 ορίζεται ότι: «1. Οι αναθέτουσες αρχές αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της ελευθερίας του ανταγωνισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης. [...] Οι αναθέτουσες αρχές λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων και η χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των διατιθέμενων προς το σκοπό αυτό δημοσίων πόρων.[...]».

14. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 36 του Ν. 4412/2016 με τίτλο «Υποχρέωση χρήσης – Λειτουργία ΕΣΗΔΗΣ» ορίζεται ότι «1. Οι αναθέτουσες αρχές υποχρεούνται να χρησιμοποιούν το Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. σε όλα τα στάδια της διαδικασίας σύναψης δημοσίων συμβάσεων του παρόντος νόμου, με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, χωρίς να συμπεριλαμβάνεται ο ΦΠΑ.2. Το Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. οφείλει να συμμορφώνεται με: α) τις απαιτήσεις του Παραρτήματος IV του Προσαρτήματος Α' και β) τους κανόνες του παρόντος άρθρου και των άρθρων 22 και 37. Πέραν των ανωτέρω το Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. οφείλει να τηρεί τα οριζόμενα: α) στο ν. 3979/2011 (Α' 138) και στην κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδοθείσα νομοθεσία, ιδίως στο Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (ΠΗΔ), το οποίο κυρώθηκε με την ΥΑΠ/Φ.40.4/1/989/2012 απόφαση του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Β' 1301) και β) στο π.δ. 25/2014 (Α' 44).3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων ρυθμίζονται τα τεχνικά ζητήματα που αφορούν την ανάθεση και εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών σχετικά με: α) τον προσδιορισμό του περιεχομένου, των κανόνων και λεπτομερειών χρήσης των επιμέρους εργαλείων του ΕΣΗΔΗΣ, όπως της διαδικτυακής διαχείρισης αιτημάτων και πληροφοριών, της χρήσης προτύπων και υποδειγμάτων, της ηλεκτρονικής

Αριθμός απόφασης: 518/2019

κοινοποίησης, της διαδικασίας ηλεκτρονικής σύναψης των δημόσιων συμβάσεων που συνάπτονται, των ηλεκτρονικών καταλόγων, των ηλεκτρονικών πλειστηριασμών, των δυναμικών συστημάτων αγορών, των ηλεκτρονικών παραγγελιών, της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, των ηλεκτρονικών πληρωμών, β) τους όρους και τις προϋποθέσεις για την υποβολή, τη γνωστοποίηση, τη διακίνηση εγγράφων μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, τον τύπο και το περιεχόμενό τους, τον προσδιορισμό του χρόνου αποστολής ή παραλαβής και τον υπολογισμό των προθεσμιών, τεκμήρια γνωστοποίησης και απόκτησης πρόσβασης από τον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα, καθώς και τον τρόπο και την απόδειξη πρόσβασης σε έγγραφα μέσω του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. και χορήγησης αντιγράφων και [...].4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, καθώς και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, ρυθμίζονται τα τεχνικά ζητήματα που αφορούν τη διαλειτουργική σύνδεση του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. με την Εθνική Βάση Δεδομένων Δημοσίων Συμβάσεων της Αρχής και τα πληροφοριακά συστήματα των αναθετουσών αρχών, και των πάσης φύσεως φορέων του δημόσιου τομέα, όπως το Γενικό Εμπορικό Μητρώο, το Μητρώο Δεσμεύσεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, τα σχετικά Μητρώα του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων (ΜΕΚ, ΜΕΕΠ, κ.λπ.), του Προγράμματος ΔΙΑΥΓΕΙΑ του ν. 3862/2010 (Α' 112), όπως εκάστοτε ισχύει, το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα παρακολούθησης συγχρηματοδοτούμενων έργων, και με κάθε άλλο πληροφοριακό σύστημα που κρίνεται απαραίτητο για την παρακολούθηση των δημοσίων συμβάσεων για ελεγκτικούς, δημοσιονομικούς, στατιστικούς και λοιπούς σκοπούς των φορολογικών ασφαλιστικών, δικαστικών και εισαγγελικών αρχών, καθώς, και με τα πληροφοριακά συστήματα της Ένωσης και άλλων κρατών-μελών».

15. Επειδή το άρθρο 53 του Ν. 4412/2016 με τίτλο «Περιεχόμενο εγγράφων της σύμβασης» προβλέπει στην παρ. 1 τα εξής «1. Οι όροι των εγγράφων της σύμβασης πρέπει να είναι σαφείς και πλήρεις ώστε να επιτρέπουν την υποβολή άρθρων και συγκρίσιμων μεταξύ τους προσφορών».

16. Επειδή το άρθρο 91 του Ν. 4412/2016 με τίτλο «Λόγοι αποκλεισμού» προβλέπει ότι «1. Η αναθέτουσα αρχή με βάση τα

Αριθμός απόφασης: 518/2019

αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά:

α) Η οποία αποκλίνει από τα άρθρα 92 έως 100, και 102 έως 104 ή υποβλήθηκε κατά παράβαση των απαράβατων όρων περί σύνταξης και υποβολής της προσφοράς, όπως οι όροι αυτοί ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης.

β) Η οποία περιέχει ατέλειες, ελλείψεις, ασάφειες ή σφάλματα, εφόσον αυτά δεν επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση ή, εφόσον επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση, δεν έχουν αποκατασταθεί κατά την αποσαφήνιση και τη συμπλήρωση της, σύμφωνα με το άρθρο 102.

γ) Για την οποία ο προσφέρων δεν έχει παράσχει τις απαιτούμενες εξηγήσεις, εντός της προκαθορισμένης προθεσμίας ή η εξήγηση δεν είναι αποδεκτή από την αναθέτουσα αρχή, σύμφωνα με το άρθρο 102.

δ) Η οποία είναι εναλλακτική προσφορά, αν τέτοια δεν επιτρέπεται ή, αν επιτρέπεται, δεν πληροί τις ελάχιστες απαιτήσεις των εγγράφων της σύμβασης.

ε) Η οποία υποβάλλεται από έναν προσφέροντα που έχει υποβάλει δύο ή περισσότερες προσφορές εκτός αν επιτρέπεται η υποβολή εναλλακτικής προσφοράς. Ο περιορισμός αυτός ισχύει, υπό τους όρους της περίπτωσης γ' της παραγράφου 4 του άρθρου 73 και στην περίπτωση ενώσεων οικονομικών φορέων με κοινά μέλη, καθώς και στην περίπτωση οικονομικών φορέων που συμμετέχουν είτε αυτοτελώς είτε ως μέλη ενώσεων.

στ) Προσφορά υπό αίρεση.

[...]

17. Επειδή το άρθρο 365 του Ν. 4412/2016 προβλέπει τα κάτωθι « Άρθρο 365 Διαδικασία εξέτασης της προσφυγής 1. Στις περιπτώσεις όπου η προδικαστική προσφυγή κατατίθεται ηλεκτρονικά στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 362, η αναθέτουσα αρχή, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στον Κανονισμό Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών: (α) κοινοποιεί την προσφυγή το αργότερο εντός πέντε (5) ημερών σε κάθε ενδιαφερόμενο τρίτο ο οποίος μπορεί να θίγεται από την αποδοχή της προσφυγής, προκειμένου να ασκήσει το δικαίωμα παρέμβασής του στη διαδικασία εξέτασης της

Αριθμός απόφασης: 518/2019

προσφυγής, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 362, και (β) διαβιβάζει στην ΑΕΠΠ, το αργότερο εντός δέκα (10) ημερών από την ημέρα κατάθεσης, τον πλήρη φάκελο της υπόθεσης, τις απόψεις της επί της προσφυγής και τα αποδεικτικά κοινοποίησης της περίπτωσης α' της παραγράφου 1, στους ενδιαφερόμενους τρίτους. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί στις απόψεις της να παραθέσει αρχική ή συμπληρωματική αιτιολογία της προσβαλλόμενης με την προδικαστική προσφυγή πράξης.

Στις περιπτώσεις όπου η προδικαστική προσφυγή κατατίθεται στην ΑΕΠΠ, σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 362, η ΑΕΠΠ καταχωρίζει αυθημερόν την προσφυγή. Το αργότερο την επόμενη της καταχώρισης εργάσιμη ημέρα, η ΑΕΠΠ, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στον Κανονισμό Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών, κοινοποιεί την προσφυγή στην αναθέτουσα αρχή και την καλεί: (α) να κοινοποιήσει την προσφυγή το αργότερο εντός πέντε (5) ημερών σε κάθε ενδιαφερόμενο τρίτο ο οποίος μπορεί να θίγεται από αποδοχή της προσφυγής, προκειμένου να ασκήσει το δικαίωμα παρέμβασής του στη διαδικασία εξέτασης της προσφυγής, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 362, και (β) να διαβιβάσει στην ΑΕΠΠ, το αργότερο εντός δέκα (10) ημερών από την ημέρα κοινοποίησης, τον πλήρη φάκελο της υπόθεσης, τις απόψεις της επί της προσφυγής και τα αποδεικτικά κοινοποίησης της περίπτωσης α' της παραγράφου 1, στους ενδιαφερομένους τρίτους. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί στις απόψεις της να παραθέσει αρχική ή συμπληρωματική αιτιολογία της προσβαλλόμενης με την προδικαστική προσφυγή πράξης.

Η παράλειψη κοινοποίησης σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους σε ενδιαφερόμενο τρίτο και η μη διαβίβαση προς την ΑΕΠΠ του φακέλου της υπόθεσης και των απόψεων της αναθέτουσας αρχής συνιστούν ιδιαίτερο πειθαρχικό αδίκημα των αρμόδιων για τις ενέργειες αυτές υπαλλήλων.

2. Σε περίπτωση μη αποστολής του φακέλου από την αναθέτουσα αρχή, σύμφωνα με την περίπτωση β' της προηγούμενης παραγράφου, η ΑΕΠΠ μπορεί να συνάγει τεκμήριο ομολογίας της αναθέτουσας αρχής για την πραγματική βάση των ισχυρισμών του προσφεύγοντος. Το ίδιο τεκμήριο μπορεί να θεωρηθεί ότι συντρέχει και αν τα στοιχεία τα οποία έχουν αποσταλεί

από την αναθέτουσα αρχή είναι, κατά την κρίση της ΑΕΠΠ, ελλιπή και δεν επαρκούν για τον έλεγχο του βασίμου των προβαλλόμενων αιτιάσεων.

3. Η ΑΕΠΠ, εφόσον κρίνει ότι η παράλειψη αποστολής των αναφερόμενων στην παράγραφο 1 στοιχείων ή η καθυστερημένη αποστολή τους είναι αδικαιολόγητη, καθιστά, δε, ιδιαιτέρως δυσχερή την ουσιαστική παροχή προδικαστικής προστασίας, μπορεί, με την απόφαση επί της προσφυγής, σταθμίζοντας τις συντρέχουσες σε κάθε περίπτωση συνθήκες, να επιβάλει αυτεπαγγέλτως χρηματική κύρωση στην αναθέτουσα αρχή. Το ποσό της κύρωσης αυτής μπορεί να ανέρχεται από εκατό (100) μέχρι πεντακόσια (500) ευρώ, κατ' εκτίμηση των περιστάσεων και αναλόγως της βαρύτητας της παράβασης, και καταβάλλεται μία φορά για κάθε στάδιο της διαδικασίας ανάθεσης και αποτελεί έσοδο του Κρατικού Προϋπολογισμού. Μνεία της κύρωσης αυτής γίνεται στον ατομικό φάκελο του υπεύθυνου της καθυστέρησης ή ελλιπούς αποστολής ή μη αποστολής του φακέλου και των απόψεων της υπηρεσίας υπαλλήλου. Με τον Κανονισμό Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών της παρ. 7 ορίζεται ο τρόπος και χρόνος κατάθεσης και είσπραξης της χρηματικής κύρωσης, ο τρόπος απόδειξης της είσπραξής της, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

4. Με πράξη του προεδρεύοντος του κλιμακίου ορίζεται η ημέρα και η ώρα εξέτασης της προσφυγής, η οποία δεν μπορεί να απέχει περισσότερο από σαράντα (40) ημέρες από την ημερομηνία κατάθεσης της προσφυγής. Η πράξη αυτή κοινοποιείται το αργότερο δέκα (10) ημέρες πριν από την εξέταση της προσφυγής στον προσφεύγοντα, στην αναθέτουσα αρχή κατά της οποίας ασκείται η προσφυγή και σε εκείνους οι οποίοι έχουν ασκήσει παρέμβαση.

5. Το αργότερο είκοσι (20) ημέρες από την κατάθεση την προσφυγής, η ΑΕΠΠ ελέγχει τη συμμόρφωση της αναθέτουσας αρχής με την παρ. 1(α). Εάν διαπιστώσει ότι η αναθέτουσα αρχή δεν εκπλήρωσε την υποχρέωση της παρ. 1(α), η κοινοποίηση γίνεται με μέριμνα της ΑΕΠΠ, έτσι ώστε οι ενδιαφερόμενοι να ασκήσουν παρέμβαση, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 362.

6. Οι αποφάσεις της ΑΕΠΠ κοινοποιούνται στους ενδιαφερομένους και αναρτώνται στην ιστοσελίδα της, τηρουμένων των ρυθμίσεων του ν. 2472/1997 και του Κανονισμού (ΕΚ) αρ. 45/2001 του Ευρωπαϊκού

Αριθμός απόφασης: 518/2019

Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου 2000 (ΕΕ L 8 της 23.11.1995), ως προς την προστασία των προσωπικών δεδομένων .

7. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, εκδίδεται «Κανονισμός Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών» ενώπιον της ΑΕΠΠ, με τον οποίο ρυθμίζεται κάθε θέμα που αφορά τον τρόπο λειτουργίας της και ιδίως την ενώπιόν της διαδικασία, στην οποία συμπεριλαμβάνονται οι ειδικότερες προθεσμίες που δεν ρυθμίζονται στον παρόντα νόμο, οι ειδικότεροι κανόνες σύγκλησης της ΑΕΠΠ, ο ορισμός και τα καθήκοντα εισηγητών και γραμματέα, ο τρόπος και τα διαδικαστικά και τεχνικά θέματα που αφορούν την άσκηση των προσφυγών και των παρεμβάσεων, τις επιδόσεις και κοινοποιήσεις εγγράφων , το σχηματισμό φυσικού και ηλεκτρονικού αρχείου, καθώς και οι ειδικότεροι κανόνες διεξαγωγής της διαδικασίας ενώπιον της ΑΕΠΠ και λήψης των αποφάσεων από αυτήν, και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

8. Οι προθεσμίες του παρόντος άρθρου είναι αποκλειστικές».

18. Επειδή, το άρθρο 367 του Ν. 4412/2016 με τίτλο «Διαδικασία λήψης απόφασης συνέπειες αποφάσεων ΑΕΕΠ» προβλέπει ρητώς τα εξής : «1. Η ΑΕΠΠ αποφαινεται αιτιολογημένα επί της βασιμότητας των προβαλλόμενων πραγματικών και νομικών ισχυρισμών της προσφυγής και των ισχυρισμών της αναθέτουσας αρχής και, σε περίπτωση παρέμβασης, των ισχυρισμών του παρεμβαίνοντος και δέχεται (εν όλω ή εν μέρει) ή απορρίπτει την προσφυγή με απόφασή της, η οποία εκδίδεται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία είκοσι (20) ημερών από την ημέρα εξέτασης της προσφυγής. 2. Επί αποδοχής προσφυγής κατά πράξης ακυρώνεται ολικώς ή μερικώς η προσβαλλόμενη πράξη, ενώ επί αποδοχής προσφυγής κατά παράλειψης, ακυρώνεται η παράλειψη και η υπόθεση αναπέμπεται στην αναθέτουσα αρχή για να προβεί αυτή στην οφειλόμενη ενέργεια...[.]».

19. Επειδή, η ΥΑ 56902/215/2017 με θέμα «Τεχνικές λεπτομέρειες και διαδικασίες λειτουργίας του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων» που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του Ν. 4412/2016 (άρθρο 36) ορίζει ρητά στο άρθρο 15 τα εξής « Άρθρο 15 Υποβολή Προσφορών Αιτήσεων Συμμετοχής[...] Ο χρήστης- οικονομικός φορέας υποβάλλει τους ανωτέρω (υπο)φακέλους μέσω του Συστήματος, όπως περιγράφεται παρακάτω:

Αριθμός απόφασης: 518/2019

1.2.1. Τα στοιχεία και δικαιολογητικά που περιλαμβάνονται στον (υπο)φάκελο με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής - Τεχνική Προσφορά» υποβάλλονται από αυτόν ηλεκτρονικά σε μορφή αρχείου *Portable Document Format (PDF)* και εφόσον έχουν συνταχθεί/ παραχθεί από τον ίδιο, φέρουν εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή με χρήση εγκεκριμένων πιστοποιητικών σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 8, χωρίς να απαιτείται θεώρηση γνησίου της υπογραφής.

1.2.1.1 Εντός τριών (3) εργασίμων ημερών από την ηλεκτρονική υποβολή των ως άνω στοιχείων και δικαιολογητικών προσκομίζονται υποχρεωτικά από τον οικονομικό φορέα στην αναθέτουσα αρχή/ αναθέτοντα φορέα, σε έντυπη μορφή και σε σφραγισμένο φάκελο, τα στοιχεία της ηλεκτρονικής προσφοράς τα οποία απαιτείται να προσκομισθούν σε πρωτότυπη μορφή σύμφωνα με τον ν. 4250/2014. Τέτοια στοιχεία και δικαιολογητικά είναι ενδεικτικά η εγγυητική επιστολή συμμετοχής, τα πρωτότυπα έγγραφα τα οποία έχουν εκδοθεί από ιδιωτικούς φορείς και δεν φέρουν επικύρωση από δικηγόρο, καθώς και τα έγγραφα που φέρουν τη Σφραγίδα της Χάγης (*Apostille*).

1.2.1.2 Δεν προσκομίζονται σε έντυπη μορφή στοιχεία και δικαιολογητικά τα οποία φέρουν εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή με χρήση εγκεκριμένων πιστοποιητικών σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 8, τα ΦΕΚ, τα τεχνικά φυλλάδια και όσα στοιχεία και δικαιολογητικά προβλέπεται από το ν. 4250/2014 ότι οι φορείς υποχρεούνται να αποδέχονται αντίγραφα των πρωτοτύπων.

1.2.1.3 Ειδικά τα στοιχεία και δικαιολογητικά που αφορούν έγγραφα που παρέχονται από τους δημόσιους φορείς αναζητούνται αυτεπάγγελτα από την αναθέτουσα αρχή/ αναθέτοντα φορέα, μέσω διαλειτουργικότητας των συστημάτων. Έως την πλήρη διαλειτουργικότητα, τα στοιχεία και δικαιολογητικά υποβάλλονται από τον οικονομικό φορέα σύμφωνα με την παράγραφο 1.2.1 του παρόντος άρθρου...[...].»

20. Επειδή στους οικείους όρους της διακήρυξης προβλέπονται τα εξής : « i) 2.1.4 Γλώσσα

Τα έγγραφα της σύμβασης έχουν συνταχθεί στην ελληνική γλώσσα .

Αριθμός απόφασης: 518/2019

Τυχόν ενστάσεις ή προδικαστικές προσφυγές υποβάλλονται στην ελληνική γλώσσα.

Οι προσφορές και τα περιλαμβανόμενα σε αυτές στοιχεία συντάσσονται στην ελληνική γλώσσα ή συνοδεύονται από επίσημη μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα.

Τα αποδεικτικά έγγραφα (συμπεριλαμβανομένων και των πιστοποιητικών CE, ISO κλπ) συντάσσονται στην ελληνική γλώσσα ή συνοδεύονται από επίσημη μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα. Στα αλλοδαπά δημόσια έγγραφα και δικαιολογητικά εφαρμόζεται η Συνθήκη της Χάγης της 5.10.1961, που κυρώθηκε με το ν. 1497/1984 (Α'188).

Ειδικότερα, όλα τα δημόσια έγγραφα που αφορούν αλλοδαπούς οικονομικούς φορείς και που θα κατατεθούν από τους προσφέροντες στην παρούσα διαδικασία, θα είναι νόμιμα επικυρωμένα, και η μετάφραση των εν λόγω εγγράφων μπορεί να γίνει είτε από τη μεταφραστική υπηρεσία του ΥΠ.ΕΞ., είτε από το αρμόδιο προξενείο, είτε από δικηγόρο κατά την έννοια των άρθρων 454 του Κ.Πολ.Δ. και 53 του Κώδικα περί Δικηγόρων, είτε από ορκωτό μεταφραστή της χώρας προέλευσης, αν υφίσταται στη χώρα αυτή τέτοια υπηρεσία.

Επιτρέπεται αντίστοιχα η κατάθεση οιοδήποτε δημόσιου εγγράφου και δικαιολογητικού που αφορά αλλοδαπή Επιχείρηση με τη μορφή επικυρωμένης φωτοτυπίας προερχόμενης είτε από το νόμιμο επικυρωμένο έγγραφο από το αρμόδιο Προξενείο της χώρας του προσφέροντος, είτε από το πρωτότυπο έγγραφο με την σφραγίδα "Apostile" σύμφωνα με την συνθήκη της Χάγης της 05-10-61. Η επικύρωση αυτή πρέπει να έχει γίνει από δικηγόρο κατά την έννοια των άρθρων 454 του Κ.Π.Δ. και 53 του Κώδικα περί Δικηγόρων.

Κάθε μορφής επικοινωνία με την αναθέτουσα αρχή, καθώς και μεταξύ αυτής και του αναδόχου, θα γίνονται υποχρεωτικά στην ελληνική γλώσσα.

ii) 2.4.2 Χρόνος και Τρόπος υποβολής προσφορών
...[...].2.4.2.5. Ο χρήστης - οικονομικός φορέας υποβάλλει τους ανωτέρω (υπο) φακέλους μέσω του Συστήματος, όπως περιγράφεται παρακάτω:

Τα στοιχεία και δικαιολογητικά για τη συμμετοχή του οικονομικού φορέα στη διαδικασία υποβάλλονται από αυτόν ηλεκτρονικά σε μορφή αρχείων

Αριθμός απόφασης: 518/2019

τύπου .pdf και εφόσον έχουν συνταχθεί/παραχθεί από τον ίδιο, φέρουν εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή με χρήση εγκεκριμένων πιστοποιητικών, χωρίς να απαιτείται θεώρηση γνησίου της υπογραφής.

Από το Σύστημα εκδίδεται ηλεκτρονική απόδειξη υποβολής προσφοράς, η οποία αποστέλλεται στον οικονομικό φορέα με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

Εντός τριών (3) εργασίμων ημερών από την ηλεκτρονική υποβολή των ως άνω στοιχείων και δικαιολογητικών προσκομίζονται υποχρεωτικά από τον οικονομικό φορέα στην αναθέτουσα αρχή, σε έντυπη μορφή και σε σφραγισμένο φάκελο, τα στοιχεία της ηλεκτρονικής προσφοράς τα οποία απαιτείται να προσκομισθούν σε πρωτότυπη μορφή σύμφωνα με τον ν. 4250/2014. Τέτοια στοιχεία και δικαιολογητικά είναι ενδεικτικά η εγγυητική επιστολή συμμετοχής, τα πρωτότυπα έγγραφα τα οποία έχουν εκδοθεί από ιδιωτικούς φορείς και δεν φέρουν επικύρωση από δικηγόρο, καθώς και τα έγγραφα που φέρουν τη Σφραγίδα της Χάγης (Apostille). Δεν προσκομίζονται σε έντυπη μορφή στοιχεία και δικαιολογητικά τα οποία φέρουν ψηφιακή υπογραφή, τα ΦΕΚ, τα τεχνικά φυλλάδια και όσα προβλέπεται από το ν. 4250/2014 ότι οι φορείς υποχρεούνται να αποδέχονται σε αντίγραφα των πρωτοτύπων.

Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητεί από προσφέροντες και υποψήφιους σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά την διάρκεια της διαδικασίας, να υποβάλλουν σε έντυπη μορφή και σε εύλογη προθεσμία όλα ή ορισμένα δικαιολογητικά και στοιχεία που έχουν υποβάλει ηλεκτρονικά, όταν αυτό απαιτείται για την ορθή διεξαγωγή της διαδικασίας iii) 2.4.6 Λόγοι απόρριψης προσφορών

Η αναθέτουσα αρχή με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά:

α) η οποία δεν υποβάλλεται εμπρόθεσμα, με τον τρόπο και με το περιεχόμενο που ορίζεται πιο πάνω και συγκεκριμένα στις παραγράφους 2.4.1 (Γενικοί όροι υποβολής προσφορών), 2.4.2. (Χρόνος και τρόπος υποβολής προσφορών), 2.4.3. (Περιεχόμενο φακέλων δικαιολογητικών συμμετοχής, τεχνικής προσφοράς), 2.4.4. (Περιεχόμενο φακέλου οικονομικής προσφοράς,

Αριθμός απόφασης: 518/2019

τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών) , 2.4.5. (Χρόνος ισχύος προσφορών), 3.1. (Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών), 3.2 (Πρόσκληση υποβολής δικαιολογητικών κατακύρωσης) της παρούσας,

β) η οποία περιέχει ατέλειες, ελλείψεις, ασάφειες ή σφάλματα, εφόσον αυτά δεν επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση ή εφόσον επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση, δεν έχουν αποκατασταθεί κατά την αποσαφήνιση και την συμπλήρωσή της σύμφωνα με την παράγραφο 3.1.1. της παρούσας διακήρυξης,

γ) για την οποία ο προσφέρων δεν έχει παράσχει τις απαιτούμενες εξηγήσεις, εντός της προκαθορισμένης προθεσμίας ή η εξήγηση δεν είναι αποδεκτή από την αναθέτουσα αρχή σύμφωνα με την παράγραφο 3.1.1. της παρούσας και το άρθρο 102 του ν. 4412/2016,

δ) η οποία είναι εναλλακτική προσφορά,

ε) η οποία υποβάλλεται από έναν προσφέροντα που έχει υποβάλλει δύο ή περισσότερες προσφορές. Ο περιορισμός αυτός ισχύει, υπό τους όρους της παραγράφου 2.2.3.4 περ. γ της παρούσας (περ. γ' της παρ. 4 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016) και στην περίπτωση ενώσεων οικονομικών φορέων με κοινά μέλη, καθώς και στην περίπτωση οικονομικών φορέων που συμμετέχουν είτε αυτοτελώς είτε ως μέλη ενώσεων,

ζ) η οποία είναι υπό αίρεση,

η) η οποία θέτει όρο αναπροσαρμογής,

θ) η οποία παρουσιάζει ελλείψεις ως προς τα δικαιολογητικά που ζητούνται από τα έγγραφα της παρούσας διακήρυξης και αποκλίσεις ως προς τους όρους και τις τεχνικές προδιαγραφές της σύμβασης».

21. Επειδή, κατά τα παγίως γεγόμενα δεκτά από τη νομολογία, η Διακήρυξη του διαγωνισμού αποτελεί κανονιστική πράξη, η οποία διέπει το διαγωνισμό και δεσμεύει τόσο την αναθέτουσα αρχή, η οποία διενεργεί αυτόν (ΕΣ Πράξεις VI Τμήματος 78/2007,19/2005,31/2003), όσο και τους διαγωνιζόμενους. Η δε παράβαση των διατάξεων (όρων) αυτής, οδηγεί σε ακυρότητα των εγκριτικών πράξεων του αποτελέσματος του διαγωνισμού και των κατακυρωτικών αυτού πράξεων (ΟΛΣΤΕ 2137/1993). Κατά συνέπεια, τυχόν παράβαση ουσιώδους όρου της διακήρυξης, είτε κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού, είτε κατά τη συνομολόγηση της σύμβασης, καθιστά μη νόμιμη

τη σχετική διαδικασία (ΕΣ Πράξη VI Τμήματος 78/2007).

22. Επειδή, η υποχρέωση διαφάνειας έχει μεταξύ άλλων ως σκοπό να αποκλείσει τον κίνδυνο αυθαιρεσίας εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής (βλ., C 278/14, SC Enterprise Focused Solutions SRL ECLI:EU:C:2015:228,σκ. 25 και απόφαση SAG ELV Slovensko κ.λπ., C 599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 25 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία) και ο σκοπός αυτός δεν θα επιτυγχανόταν αν η αναθέτουσα αρχή μπορούσε να μην εφαρμόσει τους όρους στους οποίους η ίδια υποβλήθηκε (βλ., C 278/14, SC Enterprise Focused Solutions SRL ECLI:EU:C:2015:228,σκ. 27).

23. Επειδή, περαιτέρω επιβάλλεται η εφαρμογή των όρων της διακήρυξης κατά τρόπο ενιαίο για όλους τους προσφέροντες κατά την υποβολή, αλλά και αξιολόγηση προσφορών (ΔΕΕ, απόφαση της 18ης Οκτωβρίου 2001, C-19/00 Siac Construction Ltd, Συλλογή 2001, σ. I-7725, σκέψεις 34 και 44 και απόφαση της 25ης Απριλίου 1996, C-87/94, Επιτροπή κατά Βελγίου, Συλλογή 1996, σ. I-2043, σκέψη 54).

24. Επειδή η αρχή της ίσης μεταχείρισης προϋποθέτει, περαιτέρω, ότι όλοι οι όροι και τρόποι διεξαγωγής της διαδικασίας αναθέσεως πρέπει να διατυπώνονται με σαφήνεια, ακρίβεια και χωρίς αμφισημία στην προκήρυξη του διαγωνισμού ή στη συγγραφή υποχρεώσεων, κατά τρόπον ώστε, αφενός να παρέχεται σε όλους τους ευλόγως ενημερωμένους και κανονικά επιμελείς υποψηφίους η δυνατότητα να κατανοούν το ακριβές περιεχόμενό τους και να τους ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο και, αφετέρου, να καθίσταται δυνατός ο εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής αποτελεσματικός και επί ίσοις όροις έλεγχος του αν οι προσφορές των υποψηφίων ανταποκρίνονται στα κριτήρια που διέπουν την εν λόγω σύμβαση (βλ., μεταξύ άλλων, για την αρχή της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων στο πλαίσιο ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων τις αποφάσεις: της 29ης Απριλίου 2004, Επιτροπή κατά CAS Succhi di Frutta, C 496/99 P, EU:C:2004:236, σκέψη 110, και της 12ης Μαρτίου 2015, eVigilo, C 538/13, EU:C:2015:166, σκέψη 33, της 22ας Ιουνίου 1993, Επιτροπή κατά Δανίας, C 243/89, EU:C:1993:257, σκέψη 33, της 25ης Απριλίου 1996, Επιτροπή κατά Βελγίου, C 87/94, EU:C:1996:161, σκέψη 51, της 18ης Οκτωβρίου 2001, SIAC Construction, C 19/00, EU:C:2001:553, σκέψη 33, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, Μηχανική, C 213/07, EU:C:2008:731,

σκέψη 45, της 24ης Μαΐου 2016, MT Højgaard και Züblin, C 396/14, EU:C:2016:347, σκέψη 37, της 25ης Απριλίου 1996, Επιτροπή κατά Βελγίου, C 87/94, EU:C:1996:161, σκέψη 54, της 12ης Δεκεμβρίου 2002, Universale-Bau, C 470/99, EU:C:2002:746, σκέψη 93, της 12ης Μαρτίου 2015, eVigilo, C 538/13, EU:C:2015:166, σκέψη 33, της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C 599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 36, καθώς και της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 31).

25. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή με την προσβαλλόμενη πράξη απέρριψε την υπό εξέταση προσφορά λόγω μη υποβολής εντύπου φακέλου επικαλούμενη το άρθρο 2.4.2.5. της οικείας διακήρυξης.

26. Επειδή, στο ΠΔ 39/2017 «Κανονισμό Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών» ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: «.. Άρθρο 12 «1. Μετά την κατάθεση της προδικαστικής προσφυγής και την καταχώρισή της στο αρχείο της ΑΕΠΠ ο προεδρεύων του σχηματισμού, που θα εξετάσει την προδικαστική προσφυγή, με πράξη του, ορίζει εισηγητή ένα εκ των μελών του οικείου σχηματισμού ... 2. Ο εισηγητής αναλαμβάνει να μελετήσει την υπόθεση που του έχει ανατεθεί και να προσκομίσει κατά την ημέρα εξέτασης της προσφυγής συγκεκριμένη εισήγηση επί της υπόθεσης, την οποία παρουσιάζει στον οικείο σχηματισμό της ΑΕΠΠ για λήψη απόφασης. Η εισήγηση περιλαμβάνει πρόταση για τη νομική και ουσιαστική βασιμότητα ή μη της προσφυγής, με συνοπτική έκθεση των δεδομένων που ελήφθησαν υπόψη για τη προτασόμενη λύση. 3. Ο εισηγητής μπορεί να ζητεί από τον προσφεύγοντα, την αναθέτουσα αρχή ή/και τον παρεμβαίνοντα να προσκομίσουν στοιχεία που λείπουν ή είναι οπωσδήποτε χρήσιμα για την υποστήριξη ή την αντίκρουση της προδικαστικής προσφυγής. 4. ...». Άρθρο 13 «1. Η προσφυγή εξετάζεται από κλιμάκιο της ΑΕΠΠ, που ορίζεται κατά τη διαδικασία του άρθρου 6 του Κανονισμού Λειτουργίας της Αρχής ... 2. Με την πράξη ορισμού εισηγητή του προεδρεύοντος του σχηματισμού της ΑΕΠΠ που εξετάζει την προδικαστική προσφυγή σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 12 του παρόντος, ορίζεται η ημέρα και η ώρα της εξέτασής της, η οποία δεν μπορεί να απέχει περισσότερο από σαράντα (40) ημέρες από την ημερομηνία κατάθεσης της προσφυγής (άρθρο 365 παρ. 4 εδ. α ν. 4412/2016). 3. Η πράξη της προηγούμενης παραγράφου κοινοποιείται προς ενημέρωση στην ηλεκτρονική

Αριθμός απόφασης: 518/2019

διεύθυνση του προσφεύγοντος, της αναθέτουσας αρχής και των παρεμβαινόντων, δέκα (10) ημέρες τουλάχιστον πριν από την εξέταση της προδικαστικής προσφυγής. Τυχόν παράλειψη κοινοποίησης σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο δεν επάγεται ακυρότητα της απόφασης της ΑΕΠΠ επί της προσφυγής. Σε περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 12 παράγραφος 3 του Κανονισμού, η σχετική κοινοποίηση συνοδεύεται και από την κλήση του εισηγητή προς τον προσφεύγοντα, την αναθέτουσα αρχή ή τους παρεμβαίνοντες να προσκομίσουν ηλεκτρονικά τα στοιχεία που λείπουν ή είναι οπωσδήποτε χρήσιμα εντός τασσόμενης προθεσμίας η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τις εργάσιμες πέντε (5) ημέρες». Άρθρο 18 «1. Ο σχηματισμός της ΑΕΠΠ, που εξετάζει την προδικαστική προσφυγή, ελέγχει αυτή ως προς τη νομιμότητά της. 2. Ο οικείος σχηματισμός, αφού λάβει υπόψη τα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης, την εισήγηση του ορισθέντος ως εισηγητή της υπόθεσης, τους προβαλλόμενους πραγματικούς και νομικούς ισχυρισμούς του προσφεύγοντος, τις απόψεις της αναθέτουσας αρχής και, σε περίπτωση παρέμβασης, τους ισχυρισμούς του παρεμβαίνοντος, εκδίδει απόφαση, η οποία λαμβάνεται με πλειοψηφία, κατόπιν φανεράς ψηφοφορίας, και είναι αιτιολογημένη. 3. ...».

27. Επειδή, με την ΕΑ ΣτΕ 395/2018 κρίθηκε ότι «...η προσβαλλόμενη πράξη της ΑΕΠΠ είναι παράνομη, ως εκδοθείσα κατά παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας, διότι καίτοι ερείδεται για την απόρριψη της προδικαστικής προσφυγής της αιτούσας και στην συμπληρωματική αιτιολογία που παρέθεσε η αναθέτουσα αρχή με το έγγραφο των απόψεών της προς την ΑΕΠΠ, κατ' εφαρμογή του άρθρου 365 του ν. 4412/2016, δεν χορηγήθηκε στην αιτούσα από την αναθέτουσα αρχή ή την ΑΕΠΠ δυνατότητα να λάβει γνώση του εγγράφου αυτού....» (σκέψη 12).

28. Επειδή, συναφώς με τα ανωτέρω στην απόφαση Ν56/2018 το Διοικητικού Εφετείου Πατρών έκρινε (στη σκέψη 13 της απόφασης) ότι εφόσον η απόφαση της ΑΕΠΠ στηρίχθηκε στην εκτίμηση των αυτών εγγράφων με την απόφαση της αναθέτουσας αρχής, πρόκειται, δε, για την ίδια αιτιολογική βάση, η οποία, ανεξαρτήτως των ειδικότερων κρίσεων της ΑΕΠΠ, παρέμεινε η αυτή, παρίστανται αλυσιτελή όλα όσα προβάλλονται από την αιτούσα περί απώλειας σταδίου επίκαιρης αντίκρουσης του περιεχομένου της

Αριθμός απόφασης: 518/2019

έκθεσης απόψεων της αναθέτουσας αρχής προς την ΑΕΠΠ με την οποία αναπτύχθηκε, με αναφορά στα ίδια αυτά στοιχεία των φακέλων – αρχείων του διαγωνισμού, η ίδια αιτιολογική βάση της αρχικής απόφασης, την οποία και, όπως φαίνεται από το περιεχόμενο της προδικαστικής της προσφυγής, αντιλήφθηκε και αντέκρουσε η αιτούσα.

29. Επειδή, στο άρθρο 43 «*Τροποποίηση διατάξεων του ν. 4412/2016 (Α 147)*» του Ν. 4605/2019 (ΦΕΚ Α 52) και δη στην παρ. αναφέρονται τα εξής «42. Στο τέλος της παραγράφου 1 του άρθρου 365 προστίθενται εδάφια ως εξής: «Σε περίπτωση συμπληρωματικής αιτιολογίας επί της προσβαλλόμενης πράξης, αυτή υποβάλλεται έως και δέκα (10) ημέρες πριν την συζήτηση της προσφυγής και κοινοποιείται αυθημερόν στον προσφεύγοντα μέσω της πλατφόρμας του ΕΣΗΔΗΣ ή αν αυτό δεν είναι εφικτό με οποιοδήποτε πρόσφορο μέσο. Υπομνήματα επί των απόψεων και της συμπληρωματικής αιτιολογίας της Αναθέτουσας Αρχής κατατίθενται μέσω της πλατφόρμας του ΕΣΗΔΗΣ έως πέντε (5) ημέρες πριν από τη συζήτηση της προσφυγής». Στο, δε, άρθρο 108 του Ν. 4605/2019 με τίτλο «Έναρξη ισχύος» προβλέπει τα εξής «*Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις του*». Το δε, σχετικό ΦΕΚ φέρει ημερομηνία έκδοσης «1 Απριλίου 2019».

30. Επειδή, επί σύνθετης διοικητικής ενέργειας, το κύρος των πράξεων που την απαρτίζουν κρίνεται, από απόψεως του εκδόντος οργάνου, «*εκ της νομίμου υποστάσεως και λειτουργίας αυτού κατά τον χρόνο της εκδόσεως εκάστης εξ αυτών*», εφόσον, δε, η απαίτηση αυτή πληρούται, η μεταγενέστερη, έστω και προ της ολοκληρώσεως της σύνθετης ενέργειας μεταβολή του ή των ασκησάντων την αρμοδιότητα προσώπων δεν δύναται να ασκήσει επιρροή. ο ζήτημα που θα μπορούσε να ανακύψει εν προκειμένω είναι αν η μεταβολή του νομοθετικού καθεστώτος που διέπει μια σύνθετη διοικητική ενέργεια ενόσω αυτή βρίσκεται εν εξελίξει συνεπάγεται εφαρμογή του νεώτερου καθεστώτος στα επόμενα στάδια της διαδικασίας ή αν η διαδικασία πρέπει να ολοκληρωθεί σύμφωνα με τους κανόνες που ίσχυαν κατά την έναρξή της. Υπέρ της τελευταίας αυτής απόψεως συνηγορούν, ενδεχομένως, η σχέση αναγκαιότητας και αποκλειστικότητας που συνδέει τις

πράξεις που απαρτίζουν τη σύνθετη διοικητική ενέργεια, κυρίως όμως η αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, οι προϋποθέσεις της οποίας θα πρέπει να συντρέχουν όταν ο πολίτης εμπλέκεται σε διαδικασία που περιλαμβάνει περισσότερα στάδια, οπότε εύλογα αναμένει ότι αυτή θα ολοκληρωθεί βάσει της νομοθεσίας που ίσχυε κατά τον χρόνο ενάρξεώς της [Ε. Κουτούπα-Ρεγκάκου, Η αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, Αρμ 1995, σ. 1380 (1385). Βλ. και ΣΤΕ ΠΕ 703/90, όπου το Συμβούλιο της Επικρατείας δέχθηκε ότι «οι ρήτρες που περιέχονται στο άρθρο 90 παρ. 3 του ν. 1892/1990 [για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη και άλλες διατάξεις (ΦΕΚ Α΄ 101)] και στο υπό επεξεργασία σχέδιο είναι ανίσχυρες και ανεφάρμοστες, διότι οι σπουδαστές της Διπλωματικής Κατεύθυνσης της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης των Δ΄ και Ε΄ εκπαιδευτικών σειρών, τους οποίους κατέλαβε φοιτώντας ο νόμος αυτός όταν κατήργησε το Τμήμα Διπλωματικής Κατευθύνσεως, δέον να αφεθούν να ολοκληρώσουν την φοίτησίν των και να αποφοιτήσουν βάσει του εκπαιδευτικού καθεστώτος στο οποίο απέβλεψαν, με εμπιστοσύνην, όταν μετέσχον του διαγωνισμού που προκήρυξε και εγγυήθηκε το κράτος». Για τη νομοθετική επέμβαση σε έννομες σχέσεις που παρουσιάζουν διάρκεια, βλ. και Α. Μανιτάκη, Η συνταγματικότητα διάταξης νόμου που τροποποιεί όρους υφιστάμενης ιδιωτικής σύμβασης (μίσθωσης) και καταργεί ρήτρα περί διαιτησίας, ΕλλΔνη 1991, σ. 477 (480)]. Βεβαίως το Συμβούλιο της Επικρατείας δέχθηκε ότι «προς τη [συνταγματική αρχή της προστατευομένης εμπιστοσύνης] συγκρούονται ευθέως νόμοι οι οποίοι ρυθμίζουν αναδρομικώς και κατά τρόπον επαχθή ήδη περατωθείσες βιοτικές σχέσεις» (ΣΤΕ 1508/2002 (Δ 2003, σ. 1097, με παρατηρήσεις Ε. Μπέη, σ. 1100, ΔτΑ Ι/2003, σ. 354), δηλαδή νόμοι γνήσια αναδρομικοί. Λαμβανομένης, ωστόσο, υπόψη της στενής νομικής αλληλεξαρτήσεως των πράξεων της σύνθετης διοικητικής ενέργειας, θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι ο νέος νόμος, έστω και αν δεν περιέχει ρητώς γνήσια αναδρομική ρύθμιση, καταλήγει, κατ' ουσίαν, στο αποτέλεσμα αυτό, εφόσον αφορά μεν τα μελλοντικά στάδια μιας εν εξελίξει διαδικασίας, πλην όμως, λόγω του ενιαίου και αδιαίρετου –ενόψει του επιδιωκόμενου σκοπού– χαρακτήρα της διαδικασίας αυτής, επηρεάζει και τα προηγούμενα και ήδη περατωθέντα στάδιά της (Ε.Πρεβεδούρου, παρ. 2 *Κρίσιμο το*

νομοθετικό καθεστώς του χρόνου εκδόσεως εκάστης πράξεως, σε : Η σύνθετη διοικητική ενέργεια, 2005, σελ. 238-240, sakkoulas-Online.gr).

31. Επειδή, κατά πάγια νομολογία, ελλείπει ειδικής ρητής μεταβατικής διάταξης, σε περίπτωση νομοθετικών μεταβολών επί δικονομικών ή/και διαδικαστικών ρυθμίσεων, οι νέες νομοθετικές ρυθμίσεις τυγχάνουν άμεσης εφαρμογής στο ατέλεστο μέρος της εκκρεμούς δίκης ή διαδικασίας μη θίγοντας τη νομιμότητα των μέχρι τούδε περαιωμένων σταδίων εκτός ασφαλώς διαφορετικής ρητής πρόβλεψης (βλ. ενδεικτικά ΣτΕ 143/2009, 2891/2008, ΔεφΠειρ. 191/2018, ΔεφΘεσ. 635/2009, ΔεφΑθ 3437/2003). Από την εν λόγω πάγια νομολογία εξάγεται η δυνατότητα - επιτυγχανόμενη εν πολλοίς με αναβολή της σχετικής συζήτησης της υπόθεσης - από την πλευρά του Δικαστηρίου ή του αρμοδίου οργάνου με σκοπό την αποφυγή πρόκλησης δικονομικής βλάβης σε βάρος διοικουμένου και την γένει ομαλή εφαρμογή των νέων ρυθμίσεων υπό το φως της αποτελεσματικής παροχής έννομης προστασίας.

32. Επειδή, ωστόσο, για την ερμηνεία της ως άνω νομολογιακής αρχής και της σχετικής διάταξης του νόμου πρέπει να ληφθούν υπόψη οι σύντομες αποκλειστικές προθεσμίες της ΑΕΠΠ να εξετάσει την προσφυγή και να εκδώσει σχετική απόφαση, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι η Διοίκηση οφείλει να μεταχειρίζεται επί ίσοις όροις τους προσφεύγοντες και εν γένει εμπλεκόμενους σε μία διαδικασία εξέτασης συγκεκριμένης προσφυγής, με σκοπό την αποτροπή διαμόρφωσης άνισων καταστάσεων μεταξύ διοίκησης και διοικουμένου και εν γένει μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών, ερειδόμενων επί του τυχαίου γεγονότος της χρονικής συγκυρίας εφαρμογής της υπό εξέταση διάταξης, που σε κάποιες περιπτώσεις επιβάλλει το ανεφάρμοστο αυτής, ή/και του βαθμού πληροφόρησης και άμεσης ανταπόκρισης των διοικουμένων.

33. Επειδή, περαιτέρω, κρίσιμη «παράμετρος» της ερμηνείας της γενικής νομολογιακής αρχής περί εφαρμογής των νέων ρυθμίσεων με άμεση ισχύ στο ατέλεστο μέρος της δίκης, όσον αφορά την προκείμενη περίπτωση, συνιστά η έκδοση και κοινοποίηση της προσβαλλόμενης πράξης και η άσκηση της προσφυγής σε χρόνο προγενέστερο της 1/4/2019, ημερομηνία ενάρξεως ισχύος του νέου νομοθετικού καθεστώτος. Αντίστοιχα, σημαντική

Αριθμός απόφασης: 518/2019

συνιστώσα αποτελεί και η κοινοποίηση στην ΑΕΠΠ των απόψεων της αναθέτουσας αρχής την τελευταία εργάσιμη ημέρα πριν από την εξέταση της υπό κρίση προσφυγής, κατά χρόνο, δηλαδή που καθιστά αδύνατη εκ των πραγμάτων, άλλως αλυσιτελή, την εφαρμογή της προκείμενης διάταξης [βλ. Μιχάλη Χ. Οικονόμου, Δήμητρα Καββαδά, "Δημόσιες συμβάσεις και το Ευρωπαϊκό Δίκαιο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου" Νομικό Βήμα, Τεύχος 9 (τόμος 57), Νοέμβριος 2009, σελ. 2079-2099, και δη άρθρο 19 (σελ. 2090) περί εκτίμησης του ευλόγου χρόνου που απαιτείται για το χειρισμό υπόθεσης με βάση τις ιδιαίτερες περιστάσεις αυτής)], εάν, σε κάθε περίπτωση, ήθελε θεωρηθεί ότι η νέα αιτιολογία που υπολαμβάνει η αναθέτουσα με τις απόψεις της εμπίπτει στην έννοια της συμπληρωματικής αιτιολογίας του Νόμου.

34. Επειδή, συνακόλουθα, η ανωτέρω αναφερθείσα ερμηνεία κι εφαρμογή αυτής εν προκειμένω αλλά και η εν γένει διαδικαστική άλλως «οιονεί» δικονομική αντιμετώπιση των απόψεων της Διοίκησης, δεν δύναται να παραγνωρίζει τις προβλέψεις του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε.Ε.

35. Επειδή, ειδικότερα, η δυνατότητα της αναθέτουσας αρχής περί διατύπωσης το πρώτον με τις Απόψεις επιπλέον λόγου αποκλεισμού της προσφεύγουσας ως συμπληρωματικής αιτιολογίας δυνάμει του άρθρου 365 παρ. 1 του Ν. 4412/2016 (βλ. σχετικά Βασίλειος Γκέρτσος-Δημήτριος Πυργάκης, Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας, Νομική Βιβλιοθήκη, 2015, σελ. 280), θα μπορούσε να ελεγχθεί υπό το πρίσμα του άρθρου 41 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, το οποίο εγγυάται το δικαίωμα χρηστής διοικήσεως, που περιλαμβάνει ιδίως το δικαίωμα κάθε προσώπου σε προηγούμενη ακρόαση προτού ληφθεί ατομικό μέτρο εις βάρος του, το δικαίωμα κάθε προσώπου να έχει πρόσβαση στον φάκελό του, τηρουμένων των νομίμων συμφερόντων της εμπιστευτικότητας και του επαγγελματικού και επιχειρηματικού απορρήτου, καθώς και την υποχρέωση της διοικήσεως να αιτιολογεί τις αποφάσεις της (βλ. ΔΕΕ της 22-11-2012, CC-277/11, Μ.Μ. ν. Minister for Justice, Equality and Law Reform, Ireland, σκέψη 83 επ. και ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ JULIANEΚΟΚΟΤΤ της 27ης Ιανουαρίου 2005 Υπόθεση C-186/04 Pierre Housieaux(σκ. 30-37) ΑΕΠΠ 423/2018, σκ. 65).

36. Επειδή, τα ανωτέρω εκτεθέντα, αποκτούν ιδιαίτερη σημασία, λόγω της φύσης της προσφυγής, που εντάσσεται στο πλέγμα των ενδικοφανών προσφυγών, με αποτέλεσμα να καθίσταται δυνατή και η κατ' ουσίαν επανεξέταση της υπόθεσης, δηλαδή η νέα έρευνα και η διαφορετική εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών (ΣΕ 2971/1989), αν και η ΑΕΠΠ διαθέτει μόνο ακυρωτική εξουσία σε αντίθεση με τον κανόνα των προδικαστικών προσφυγών όπου το αρμόδιο όργανο προς το οποίο ασκείται μπορεί να ακυρώσει εν όλω ή εν μέρει την πράξη ή να την τροποποιήσει για λόγους ουσίας (Επαμεινώνδας Π. Σπηλιωτόπουλος, *Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, Νομική Βιβλιοθήκη*, Τόμος 1, 15η Έκδοση, 2017, σελ 229) .

37. Επειδή, τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της διαδικαστικής τους αυτονομίας θεσπίζουν και θέτουν σε εφαρμογή τα ένδικα βοηθήματα μέσω των οποίων προστατεύονται τα δικαιώματα και οι ελευθερίες που παρέχει το ενωσιακό δίκαιο. Ωστόσο, οφείλουν να σέβονται την διπλή επιταγή των αρχών της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας (Unibet, C-432/05, σκ. 38) : αφενός, οι διαδικαστικοί κανόνες του εθνικού δικαίου πρέπει να εφαρμόζονται σε κάθε διαφορά χωρίς να γίνεται διάκριση μεταξύ κανόνων εθνικής και ενωσιακής προέλευσης (Edis, C-231/96, σκ. 36, Sziber, C-483/16, σκ. 35), αφετέρου τα ένδικα βοηθήματα θα πρέπει να είναι αποτελεσματικά τόσο στο νόμο όσο και στην πράξη. Τα εθνικά δικαστήρια οφείλουν να παρέχουν ενεργή προστασία στα δικαιώματα που πηγάζουν από το ενωσιακό δίκαιο, εγγυώμενα πραγματική και αποτελεσματική δικαστική προστασία [(VanColson, C-14/83, σκ. 23), Βασίλης Γ. Τζέμος, Πρόεδρος της Ένωσης Ελλήνων Δημοσιολόγων (ΕΕΔ), *Ο Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, Ερμηνεία κατ'άρθρο*, 2^η έκδοση, Νομική Βιβλιοθήκη, 2019, άρθρο 47, σελ. 545). Εξάλλου, συναφώς, το ΔΕΕ επεσήμανε στην υπόθεση C-399/2011 της 26-2-2013 (Melloni) ότι η επίκληση διατάξεων του εθνικού δικαίου, ακόμα και συνταγματικής φύσης δεν μπορεί να θίγει την αποτελεσματικότητα του δικαίου της Ένωσης στην επικράτεια του εν λόγω κράτους. Συνεπώς οι εθνικές αρχές και τα εθνικά δικαστήρια μπορούν να εφαρμόζουν τα κατοχυρωμένα στα Συντάγματά τους θεμελιώδη δικαιώματα, αρκεί η εν λόγω εφαρμογή να μη θέτει υπό διακύβευση την υπεροχή, την ενότητα και την αποτελεσματικότητα του δικαίου της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένου του Χάρτη (Παναγιώτης

Δέγλερης Οι δημόσιες συμβάσεις στην ενωσιακή έννομη τάξη, – Η προσωρινή δικαστική προστασία, - Η θεμελίωση και η νομολογία του Δ.Ε.Ε., Ι, Επιμέλεια – Συνεργασία : Βαΐα Στεργιοπούλου, Εκδόσεις Σάκκουλα, 2019, σελ. 53-54).

38. Επειδή, απόρροια της αρχής της διαφάνειας είναι και η υποχρέωση αιτιολόγησης των αποφάσεων των αναθετουσών αρχών και συνακόλουθα ενημέρωσης των ενδιαφερομένων επί παραδείγματι για τους λόγους απόρριψης της προσφοράς τους. Εξάλλου, η υποχρέωση αιτιολόγησης των αποφάσεων των εθνικών αρχών πηγάζει από τις επιταγές της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, ως ουσιώδη προϋπόθεση για τη διασφάλιση στους ιδιώτες της αποτελεσματικής προστασίας τους δικαιωμάτων τους, κατά γενική αρχή του ενωσιακού δικαίου που απορρέει από τις κοινές στα κράτη – μέλη συνταγματικές παραδόσεις και έχει καθιερωθεί με τα άρθρα 6 και 13 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, αλλά και του Χάρτη Θ.Δ. της ΕΕ (Παναγιώτης Δέγλερης, *Οι δημόσιες συμβάσεις στην ενωσιακή έννομη τάξη, – Η προσωρινή δικαστική προστασία, - Η θεμελίωση και η νομολογία του Δ.Ε.Ε., Ι, Επιμέλεια – Συνεργασία : Βαΐα Στεργιοπούλου, Εκδόσεις Σάκκουλα, 2019, σελ. 248-249- 250 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία του Δ.Ε.Ε.*). Περαιτέρω, το ΔΕΕ σταθερά υπενθυμίζει και διευκρινίζει ότι η αρχή της ασφάλειας δικαίου, από την οποία απορρέει και η αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, επιτάσσει να είναι οι κανόνες δικαίου σαφείς και ακριβείς, τα δε αποτελέσματά τους να μπορούν να προβλεφθούν, ιδιαίτερα όταν οι κανόνες αυτοί ενδέχεται να έχουν δυσμενείς συνέπειες για τους ιδιώτες και τις επιχειρήσεις (Βλ. ο.π. Παναγιώτης Δέγλερης, σελ. 275-276 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

39. Επειδή, η αιτιολογία είναι, γενικά, η αναφορά των κανόνων δικαίου που ρυθμίζουν την έκδοση της διοικητικής πράξης και της ερμηνείας τους, της διαπίστωσης ότι συντρέχουν οι πραγματικές και νομικές καταστάσεις ενόψει των οποίων επιβάλλεται ή επιτρέπεται η έκδοση της πράξης κατ' εφαρμογή των κανόνων αυτών, τη διαπίστωση της συνδρομής και την εκτίμηση των σχετικών πραγματικών περιστατικών, καθώς και των σκέψεων του διοικητικού οργάνου που οδήγησαν στην έκδοση ή την άρνηση της έκδοσης της διοικητικής πράξης ενώ ελάχιστο περιεχόμενο της αιτιολογίας

Αριθμός απόφασης: 518/2019

συνιστά α) ο νομικός κανόνας επί του οποίου ερείδεται η προς έκδοση διοικητική πράξη και β) τα πραγματικά δεδομένα που εμπίπτουν στο κανονιστικό πλαίσιο (Βασίλειος Γκέρτσος, Δημήτριος Πυργάκης, *Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας*, Νομική Βιβλιοθήκη, 2015, σελ. 276 επ.). Σύμφωνα με το άρθρο 17 παρ. 2 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, το οποίο συμπυκνώνει στη διατύπωσή του την προϋπάρχουσα, μακρά νομολογιακή παράδοση σχετικά με το ζήτημα, η αιτιολογία πρέπει να είναι σαφής, ειδική και επαρκής και να προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου. Η αιτιολογία είναι σαφής όταν καταγράφονται με διαυγή τρόπο οι σκέψεις του διοικητικού οργάνου, με τη χρήση των κατάλληλων διατυπώσεων επί τη βάση των κανόνων της νεοελληνικής γλώσσας σε επίπεδο γραμματικής και συντακτικού (λεκτική λειτουργία). Στη διοικητική πράξη πρέπει να γίνεται μνεία συγκεκριμένων στοιχείων που στηρίζουν το συμπέρασμά της (ορισμένος χαρακτήρα της αιτιολογίας, ΣτΕ 3692/2001, 4223/2000). Δεν πρέπει να περιορίζεται στην επανάληψη στερεότυπων εκφράσεων που προέρχονται από τον νόμο που διέπει την υπόθεση (ΣτΕ 2584/2001) ούτε να στηρίζεται σε αντιφατικά στοιχεία (ΣτΕ 941/1989, Ολ 3158/1976). Η αιτιολογία είναι ειδική όταν δεν είναι γενική και αόριστη, όταν, δηλαδή, όλα τα στοιχεία της αναφέρονται στη συγκεκριμένη περίπτωση που ρυθμίζεται με την πράξη. Πρόσθετα ποιοτικά χαρακτηριστικά της ειδικότητας σε σχέση με τη σαφήνεια εντοπίζονται όταν ανακύπτει η ανάγκη να διατυπώσει το διοικητικό όργανο πρόσθετες σκέψεις. Επομένως, στοιχεία της αιτιολογίας αποτελούν το νόμιμο έρεισμα της πράξης, δηλαδή, η αναφορά των απρόσωπων κανόνων δικαίου που προβλέπουν την έκδοσή της, η τυχόν ερμηνεία τους, οι νόμιμες προϋποθέσεις που έχουν διαπιστωθεί, η ουσιαστική εκτίμηση των πραγματικών καταστάσεων, ο τυχόν απαιτούμενος νομικός χαρακτηρισμός τους καθώς και τα κριτήρια και οι σκέψεις του διοικητικού οργάνου σχετικά με την άσκηση της διακριτικής ευχέρειας. Μόνο στην περίπτωση διαπίστωσης έλλειψης των ως άνω στοιχείων, η προσβαλλόμενη απόφαση θα ήταν ανατιολόγητη ή δεν θα είχε νόμιμη αιτιολογία (βλ. Ε. ΣΠΗΛΙΩΤΟΠΟΥΛΟ, *Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου*, Τόμ. 2, 13η έκδ., ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ, αριθμ. 516-518). Σε κάθε περίπτωση, με την αιτιολογία η Διοίκηση αποδεικνύει ότι είναι αμερόληπτη και χρηστή και ότι τηρεί την αρχή της

Αριθμός απόφασης: 518/2019

νομιμότητας ενώ παράλληλα παρέχεται στους μεν ενδιαφερομένους η δυνατότητα να ασκήσουν τα δικαιώματά τους, στον, δε, δικαστή να ασκήσει τον δικαστικό έλεγχο, συμβάλλοντας στη διασφάλιση αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας (βλ. απόφαση της 20ής Σεπτεμβρίου 2011, Ευρωπαϊκή Δυναμική κατά ΕΤΕΠ, Τ 461/08, ΕΥ:Τ:2011:494, σκέψη 122, και αποφάσεις της 25ης Φεβρουαρίου 2003, Strabag Benelux κατά Συμβουλίου, Τ 183/00, ΕΥ:Τ:2003:36, σκέψη 55, της 24ης Απριλίου 2013, Ευρωπαϊκή Δυναμική κατά Επιτροπής, Τ 32/08, μη δημοσιευθείσα, ΕΥ:Τ:2013:213, σκέψη 37, και της 28ης Ιουνίου 2016, AF Steelcase κατά ΕUIPO, Τ 652/14, μη δημοσιευθείσα, ΕΥ:Τ:2016:370, σκέψη 43).

40. Επειδή, λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, προκύπτει ότι καταρχήν, δεδομένης, της προγενέστερης της 1/4/2019 - ημερομηνίας έναρξης εφαρμογής του Ν. 4605/2019 - έκδοσης της προσβαλλόμενης και άσκησης της υπό εξέταση προδικαστικής προσφυγής, δεν δύναται να ερμηνευθεί κατά τα αναφερόμενα στις σκέψεις 31-36 ότι η νομολογιακή αρχή περί εφαρμογής του Ν. 4605/2019 (όσον αφορά τις σχετικές με την παρ. 42 διατάξεις αυτού) στο ατέλεστο μέρος της διαδικασίας υπαγορεύει εν προκειμένω την καθ' οιονδήποτε τρόπο εξέταση της νέας αιτιολογίας και δη χωρίς δυνατότητα ανταπόκρισης της προσφεύγουσας, καταρχήν για λόγους ασφάλειας δικαίου.

41. Επειδή, σε κάθε περίπτωση, ωστόσο, προς διασφάλιση αποτελεσματικής έννομης προστασίας με σεβασμό στις προβλέψεις του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε.Ε. και λαμβάνοντας υπόψη τα προβλεπόμενα στο άρθρο 367 του Ν. 4412/2016 (βλ. και σκ. 18) υπό το φως της σχετικής νομολογίας (βλ. σκ. 27-28) δέον είναι να μη ληφθεί υπόψη η νέα, καθ' υποκατάσταση της αρχικής αιτιολογίας της προσβαλλόμενης πράξης, παρασχεθείσα με τις απόψεις της αναθέτουσας αρχής αιτιολογία. Επισημαίνεται, ότι δεδομένου ότι η προσφεύγουσα α) δεν έχει προβεί σε σχετικό αίτημα προς την ΑΕΠΠ κατά τη γνώση του Κλιμακίου για να λάβει γνώση των απόψεων (πρβλ. ΔεφΘεσ Ν76/2019), β) απεστάλησαν στην Α.Ε.Π.Π. οι εν λόγω απόψεις στην εκπνοή της προγενέστερης εργάσιμης ημέρας της ημερομηνίας εξέτασης της προσφυγής (κατόπιν μεταβολής αυτής από την αρχικά ορισθείσα στην 15/4/2019), δεν έχει λάβει γνώση αυτών, ενώ σε κάθε περίπτωση δε θα διέθετε εν τοις πράγμασι εύλογο χρόνο

Αριθμός απόφασης: 518/2019

ανταπόκρισης και άμυνας, παράσχοντας παράλληλα στην ΑΕΠΠ τη δυνατότητα ανταπόκρισης κι εξέτασης της υπόθεσης εντός των συγκεκριμένων αποκλειστικών προθεσμιών [βλ. Μιχάλη Χ. Οικονόμου, Δήμητρα Καββαδά, "Δημόσιες συμβάσεις και το Ευρωπαϊκό Δίκαιο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου" Νομικό Βήμα, Τεύχος 9 (τόμος 57), Νοέμβριος 2009, σελ. 2079-2099, και δη άρθρο 19 (σελ. 2090) περί εκτίμησης του ευλόγου χρόνου που απαιτείται για το χειρισμό υπόθεσης με βάση τις ιδιαίτερες περιστάσεις αυτής)].

42. Επειδή, ως προς την αρχική αιτιολογία, που συνιστά την αιτιολογική βάση της προσφυγής, με τις απόψεις της αλλά και την από 1/4/2019 επιστολή της αναθέτουσας αρχής προς τον Πρόεδρο της αρμόδιας Επιτροπής διενέργειας του διαγωνισμού, εν τοις πράγμασι η αναθέτουσα αρχή αποδέχεται ότι λόγω σφάλματος υπαλλήλου της, ο οποίος παρέλαβε εμπροθέσμως (16/1/2019) - ως αποδεικνύεται και από προσκομισθέν με την προσφυγή σχετικό έγγραφο της ... - τον έντυπο φάκελο της προσφοράς, ήχθη αυτή στην απόφαση απόρριψης της επίμαχης προσφοράς με τη συγκεκριμένη αιτιολογία, η οποία βασιζόταν σε πλάνη περί τα πράγματα. Επισημαίνεται, περαιτέρω, ότι δυνάμει του επίμαχου άρθρου 2.4.2.5. της Διακήρυξης δεν υφίσταται, καταρχήν, ρητή υποχρέωση του υποψηφίου να αναγράψει τα στοιχεία του διαγωνισμού εμπροσθεν του έντυπου φακέλου. Επομένως, ο μοναδικός λόγος της προσφυγής, κατά τα ανωτέρω, κρίνεται αποδεκτός ως βάσιμος.

43. Επειδή, δέσμια αρμοδιότητα υπάρχει, όταν το διοικητικό όργανο, εφόσον διαπιστώσει ότι συντρέχουν οι προβλεπόμενες από τους κανόνες δικαίου πραγματικές ή νομικές προϋποθέσεις για την εφαρμογή τους, είναι υποχρεωμένο να εκδώσει διοικητική πράξη που περιέχει ορισμένη ατομική ρύθμιση, την οποία προκαθορίζουν οι κανόνες αυτοί (Επαμεινώνδας Π. Σπηλιωτόπουλος, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, Νομική Βιβλιοθήκη, 2017, 1ος τόμος, 15η έκδοση σελ. 138). Συνεπώς, αν η δημόσια διοίκηση δεν ενεργήσει – όταν ο νόμος απαιτεί ενέργεια- παρανομεί (Α. Ι. Τάχος, *Ελληνικό διοικητικό δίκαιο*, 5η έκδοση, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, 1996, σελ. 319).

44. Επειδή, ως προς ενδεχόμενα ζητήματα παράβασης ουσιώδους

Αριθμός απόφασης: 518/2019

τύπου της διοικητικής διαδικασίας (πρβλ. ΕΑ ΣτΕ 395/2018, ΔεφΤριπ. Ν10/2019) ή παράτυπης διεξαγωγής της διαδικασίας από την πλευρά της αναθέτουσας αρχής (βλ. Γνμ ΝΣΚ 818/2015 και Α.Ε.Π.Π. 459/2018, πρβλ. ΕΑ ΣτΕ 227/2011, ΣτΕ359/2008, 271/2008, 1126/2007, 2283/2006), για τα οποία δεν δύναται να υπεισέλθει το παρόν Κλιμάκιο δυνάμει του άρθρου 367 του Ν. 4412/2016, μην έχοντας αρμοδιότητα αυτεπάγγελτου παρεμπόπτοντος ελέγχου (βλ. ΕΑ ΣτΕ 54/2018, και άρθρο 43 παρ. 43 του Ν. 4605/2019) με βάση το άρθρο 106 του Ν. 4412/2016 με τίτλο «Ματαίωση διαδικασίας» προβλέπει τα κάτωθι «...[...]

2. Ματαίωση της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης μπορεί να λάβει χώρα με ειδικώς αιτιολογημένη απόφαση της αναθέτουσας αρχής, μετά από γνώμη του αρμόδιου οργάνου, στις ακόλουθες περιπτώσεις: α) λόγω παράτυπης διεξαγωγής της διαδικασίας ανάθεσης, [...]

3. Αν διαπιστωθούν σφάλματα ή παραλείψεις σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας ανάθεσης, η αναθέτουσα αρχή μπορεί, μετά από γνώμη του αρμόδιου οργάνου, να ακυρώσει μερικώς τη διαδικασία ή να αναμορφώσει ανάλογα το αποτέλεσμα της ή να αποφασίσει την επανάληψή της από το σημείο που εμφιλοχώρησε το σφάλμα ή η παράλειψη.

4. Όταν συντρέχουν οι λόγοι για τη ματαίωση της διαδικασίας που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2, η αναθέτουσα αρχή ακυρώνει τη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης για ολόκληρο το αντικείμενο της σύμβασης ή, αν οι λόγοι αυτοί συνδέονται με τμήμα της σύμβασης, για το εν λόγω τμήμα, εφόσον επιτρέπεται η κατάθεση τέτοιων προσφορών.

5. Η αναθέτουσα αρχή διατηρεί, επίσης, το δικαίωμα, μετά από γνώμη του αρμόδιου οργάνου, να αποφασίσει, παράλληλα με τη ματαίωση της διαδικασίας σύναψης, και την επανάληψη οποιασδήποτε φάσης της διαδικασίας σύναψης, με τροποποίηση ή μη των όρων της ή την προσφυγή στη διαδικασία των άρθρων 29 ή 32, εφόσον, στην τελευταία αυτή περίπτωση, πληρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις των άρθρων αυτών. [...]» (βλ. σχετικά και σκ. 43 ανωτέρω).

45. Επειδή γίνεται δεκτή εν συνόλω η εισήγηση.

46. Επειδή, κατ' ακολουθίαν, η κρινόμενη Προδικαστική Προσφυγή πρέπει να γίνει δεκτή.

47. Επειδή, ύστερα από την προηγούμενη σκέψη, το παράβολο που

Αριθμός απόφασης: 518/2019

κατέθεσε η προσφεύγουσα πρέπει να επιστραφεί (άρθρο 363 Ν.4412/2016).

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται την Προδικαστική Προσφυγή.

Ακυρώνει την προσβαλλόμενη ως προς το σκέλος που απορρίπτει την προσφορά της προσφεύγουσας κατά το σκεπτικό.

Ορίζει την επιστροφή του παραβόλου ύψους 740,00 ευρώ που κατέθεσε η προσφεύγουσα.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε την 22^η Απριλίου 2019 και εκδόθηκε την 13^η Μαΐου 2019 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

Η Πρόεδρος

Άννα Χριστοδουλάκου

Ο Γραμματέας

Κωνσταντίνος Πουρναράς